

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. IV. Solvuntur obiectiones Adversariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

habere de veritate, in quantum imitatur intellectum Divinum, ut dicitur in 1. p.

Ex quibus sic arguo: si veritas objectiva rerum pendet, cavetur, mensuratur à scientia Divina, tunc illa est causa rerum, estque vera ista causalis: res sunt & erunt, quia DEUS scit esse, vel fore: atqui antecedens est verum ex S. D. ergo & consequens.

Obijciunt nobis Adversarij plures PP. auctoritates, & audent dicere fere omnes PP. contra nostram sententiam conspirare. In primis Orig., ad c. 8. epist. ad Rom. dicentem: non propterea aliquid, quia id scit DEUS futurum, sed quia futurum est, scitur à DEO. Sed mirum est ab Adversariis in suum favorem trahi Originem, quem sibi obijcit, & explicuit pridem S. D. hic. a. 8. Dicendum. quod Origenes locutus est attendens rationem scientiæ, cui non competit ratio causalitatis, nisi adjuncta voluntate, sed quod dicit, ideo præscire DEUM aliqua, quia sunt futura, intelligendum esse secundum causam consequentia, non secundum causam essendi. Sequitur enim, si aliqua sunt futura, quod DEVS ea præscierit; non tamen res future sunt causa, quod DEVS sciat. Rursus eundem Originem q. 2. de verit. a. 14. ad 1. sic exponit: Dicendum est, quod intentio Originis est dicere, quod scientia DEI non est causa, quæ inducit necessitatem in scito, ut ex hoc cogatur aliquid evenire, quia DEVS illud scit. Nec alia mens fuit D. Anselmo, cum in lib. de concordia scripti: si præscientia DEI traheret voluntatem nostram ad id, quod præscivit, DEVS futura libera non præsciret, sed fingeret.

14. Nihilominus obijciunt ulterius Justinum qq. ad Orthodox. respons. 58. dicentem: non est prænotio causa ejus, quod futurum erat, sed quod futurum erat, causa est prænotionis. Hieron. in c. 26. Hierem. non ex eo, quod DEVS scit futurum aliquid, idcirco futurum est; sed quia futurum est, DEVS novit. Damasc. dial. adv. Manichæos, DEVS ea, quæ facturi sumus, præsciat, à nobis proficiscitur. Nam si facturi non essemus, nec ipse quidem, quod futurum erat, præsciret, &c.

Respondeo primò retorquendo argumentum: SS. PP. ab Adversariis allegati absolute negant, quod scientia sit causa ejus, quod futurum est: ergo non est major ratio, cur debeant accipi de scientia visionis, quam de scientia simplicis intelligentiæ: at consequens pugnat contra Adversarios assertentes, scientiam simplicis intelligentiæ esse causam rerum. Certè si nostras auctoritates, quas Adversariis opponimus, ipsis licet interpretari de scientia absolute sumpta, quantumvis SS. PP. utantur verbo visionis, cur in hisce allegationibus SS. PP. solum de scientia visionis & non de scientia simplicis intelligentiæ sint intelligendi, cum utantur absoluto vocabulo scientiæ?

Respondeo secundò, juxta expositionem S. Doct. supra datam: SS. PP. cum negant res ideo esse futuras, quia sciuntur à DEO, loqui de scientia præcise secundum rationem scientiæ, secundum quam non habet causalitatem, cum alioquin scientia foret causa malorum; sed quatenus habet adjunctam voluntatem, estque scientia approbationis. Rursus: cum dicunt res futuras prænotari, quia sunt futura loqui in sensu illativo, non

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 1.

causali, & secundum causam consequentia, non secundum causam essendi

Adde, quòd plerique SS. PP. uti citatus Damascenus, loquantur de scientia peccatorum, quorum respectu scientia DEI nullam exercet causalitatem, estque non practica, sed speculativa.

§. IV.

Solvuntur objectiones Adversariorum.

Objicies primò ipsum Angelicum Doctorem, 15. q. 2. de Verit. a. 14. in c. dicentem, quòd res non sint à DEO per scientiam, sed per libertatem voluntatis. Et q. 10. de Verit. a. 3. in c. præscientiam DEI non importare universaliter habitudinem causa respectu eorum, quorum est, sicut prædestinatio. Et hic a. 8. dicit: quòd illa scientia est causa rerum, quæ cum ex se sit indifferens ad opposita, ex determinatione voluntatis producit determinatum effectum. Atqui (subsumis) hac non est scientia visionis: ergo ista non est causa rerum.

Verùm hæc & similia nobis nihil offiunt: Non primum, quia plus illo loco non vult S. D. quàm quòd res non sint à DEO per scientiam, ut præcise habet rationem scientiæ absque adjuncta voluntate, non autem per scientiam ut practicam, & cum decreto voluntatis conjunctam, per quam res causari aliis locis quàm plurimis docet.

Non obest secundum, quia tantum significatur, præscientiam latius extendi, quàm prædestinationem: ista enim cum solummodo sit bonorum, dicit habitudinem cause ad omnia objecta, quæ attingit: illa verò, quia est etiam malorum, non dicit habitudinem cause ad omnia objecta, sed ad bona solum, quia tantum respectu istorum est practica, & conjuncta cum positivo decreto DEI. Non tertium, quia pro nobis contra Adversarios facit: sensus enim est, quòd scientia, quæ secundum se absolute spectata (ideo dicit ex se) præsuppositivè est indifferens, ut operetur, vel non operetur objectum, adjuncta determinatione voluntatis (quæ jam constituitur practica & scientia visionis) producat determinatum effectum, si autem maneret scientia simplicis intelligentiæ, etiam maneret indifferens, & ut indifferens nihil determinatum produceret. ut enim ipse S. D. hic a. 8. cum forma intelligibilis ad opposita se habeat, non produceret determinatum effectum, nisi determinaretur ad unum per appetitum. Unde & 1. ad Annibald. dist. 38. a. 2. Ex scientia DEI, inquit, non procedit opus, nisi mediante voluntate operante.

Objic. secundò. Juxta S. D. ita se habet scientia visionis ad res creatas, sicut scientia artificis ad res artefactas: sed artifex causat artefacta non per scientiam intuitivam operis artefacti; causat verò per scientiam directivam voluntatis, & ostensivam finis. ergo similiter DEUS res creatas non causat per scientiam intuitivam suorum operum, sed per scientiam directivam, quæ est scientia simplicis intelligentiæ.

16. Respondeo, majorem esse veram, demptis imperfectionibus, licet enim scientia DEI & artificis in hoc conveniant, quòd utraque dirigat, imperet, & intueatur suum opus, est tamen duplex

Q 2

nota

notabilis differentia. Primò, quòd in artifice creato potentia executiva plerumque sit ab intellectu & voluntate realiter distincta, nec proinde per solum imperium efficaciter operetur & exequatur effectum, contra potentia executiva DEI solo intellectu & voluntate operantis ab eius efficaci imperio formaliter immanente & virtualiter transeunte non sit distincta. Secundò, quòd finitè operatione & executione artificis res artefacta non amplius in conservari ab ipso dependeat: unde cognitio (operis jam positi) intuitiva in artifice creato non est amplius practica, sed speculativa. Econtrà omnes creaturæ etiam in conservari dependent ab executiva potentia, & scientia practica DEI, ut enim dicebat D. Gregorius sup. cit. *non existentia videndo creat, & existentia videndo continet*, hoc est, conservat: Itaque in hoc est paritas, quòd sicuti non sola scientia artificis quatenus directiva, sed etiam quatenus per actum imperii applicantis potentiam executivam ad inducendam formam artefacti, ad illud effectivè concurrat; sic etiam divina scientia non solum per directionem & ostensionem finis (quod pertinet ad scientiam simplicis intelligentiæ) sed etiam per efficaciam imperium pertinens ad scientiam visionis insuat in suum opus, in hoc tamen est disparitas, quòd scientia artificis peractâ operatione non amplius practice, sed speculativè veretur circa suum opus; nec proinde amplius sit practica & causativa ipsius: dum tamen divina scientia visionis circa res creatas manet practica & causativa.

18. Objic. tertiò. Scientia supponens suum objectum, non est causa ipsius: sed scientia visionis supponit suum objectum: ergo illud non causat. Minor probatur: primò ex illo Gen. 1. vidit DEUS cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona, ubi productio creaturarum distinguitur ab eorum visione, illique præsupponitur. Secundò quia scientia requirens existentiam ex parte sui objecti, debet illud productum supponere, prout etiam fit in visione oculi corporei: sed scientia visionis hoc ipso quòd sit intuitiva, requirit existentiam exercitam ex parte objecti: ergo debet illud productum supponere.

Confirm. Efficax DEI Decretum præsupponitur ad scientiam visionis, sed illud habet pro termino rerum existentiam, ergo etiam rerum existentia præsupponit ad scientiam visionis.

Resp. neg. min. ad cuius primam probationem Resp. cum Gonet, in illo loco visionem rerum productarum significare scientiam visionis practice conservativam ipsarum, quæ semetipsam tanquam primò productivam præsupponit, & de qua loquitur D. Greg. *existentia videndo continet*.

Ad alteram probationem vel nego vel distinguo maj. scientia requirens existentiam ex parte objecti, si sit limitata & mensurata ab objecto: item si non sit simul eminenter formaliter speculativa & practica, præsupponit objectum, conc. scientia illimitata mensurans objectum, simul eminenter speculativa & practica, nego maj. sed scientia visionis requirit existentiam objecti, ut tamen respectu ipsius sit mensurans, eminenter formaliter speculativa, & practica, conc. secus, nego minorem, & consequentiam.

Ad Confirmationem Resp. Efficax decretum DEI habet pro termino rerum existentiam inchoatam & incompletam, conc. completam nego. ergo rerum existentia inchoata & incompleta præsupponitur scientiæ, transeat: completa, nego: hæc quippe requirit executionem: executio autem pertinet ad imperium, quod est actus scientiæ practice.

Objicies quartò. Si scientia visionis esset causa rerum, sequeretur primò, quòd DEUS esset causa malorum, & peccatorum: quia etiam ista cadunt sub DEI providentiam, & scientiam visionis. Secundò, quòd tolleretur libertas arbitrii: nam suppositio antecedens imponit rebus necessitatem: sed suppositio causalitatis, quæ divina scientia causat actus nostræ voluntatis esset antecedens: ergo causaret necessitatem ipsorum.

Resp. negando utramque sequelam. Et primam probationem distinguo, mala & peccata cadunt sub scientiam visionis, quatenus est scientia permissionis, & conjuncta cum decreto permissivo, concedo, (& sic est scientia purè speculativa, non practica) quatenus est scientia approbationis, conjuncta videlicet cum voluntate & decreto efficaci positivo, nego. atqui tunc solum est practica & causa rerum, quando cum positivo & efficaci decreto approbante conjungitur.

Ad secundæ probationis sequelam Respondeo. suppositio antecedens, quæ non descendit à primo libero, neque ex se profundit libertatem, eandem tollit, conc. quæ descendit à primo libero, & ex se profundit non tantum ipsam rationem entis, sed & modos entis, libertatem, necessitatem, &c. nego. sed de hoc inferius plura.

Colliges ex dictis, scientiam DEI, quatenus est simplicis intelligentiæ, & terminata ad essentias possibiles, esse abstractivam: eandem verò, quatenus est scientia visionis terminata ad res aliquando existentes, sic esse intuitivam: quia intuitiva est & dicitur, quæ considerat rem quatenus substantem exercitio realis existentie; abstractiva verò quæ præscindit à prædicto exercitio.

DISPUTATIO XIII.

DE

Scientia futurorum contingentium.

Gravissima, nec non ad fundandam certitudinem Divinæ prædestinationis necessitè præmittenda, magnoque partium studio semper agitata difficultas est, unde